

Foto: "Pealinn"

PÕHJA-TALLINNA ELANIKE UURING 2025

Tellija: Tallinna Strateegiakeskus

Töö teostajad: Eesti Uuringukeskus OÜ, Norstat Eesti AS

Aprill 2025

SISUKORD

KOKKUVÕTE	3
UURINGU TAUST	4
VALIM JA KÜSITLUSMETOODIKA	5
ANDMETE ANALÜÜS	8
VASTAJA PROFIIL.....	9
TULEMUSED	10
1. ÜHISTRANSPORDI JA AUTOGA LIIKUMISE SAGEDUS.....	10
2. HINNANGUD PÕHJA-TALLINNA LIIKUMISVÕIMALUSTELE JA LINNARUUMILE.....	11
3. ÜHISTRANSPORDIGA LIIKUMISE SOODUSTAMINE	12
4. PELGULINNA TRAMMITEE – TEADLIKKUS JA HINNANGUD	13

KOKKUVÕTE

- ✓ Tallinna Strateegiakeskuse tellimusel viidi 2025. märtsis ja aprillis Põhja-Tallinna elanike seas läbi küsitlus, mille eesmärk oli saada ülevaade Põhja-Tallinna liikumisvõimaluste ja Pelguranna trammitee vajalikkusega seotud teemadest.
- ✓ Küsitlus viidi läbi veebipaneeli ja telefoniküsitlusena ajavahemikul 26.03 – 02.04.2025 Põhja-Tallinna 18-aastaste ja vanemate elanike seas. Intervjuud toimusid vastavalt vastaja emakeelele kas eesti- või venekeelsena. Küsitluses osales 300 vastajat.
- ✓ Igapäevaselt või enamustel nädalapäevadel liigub ühistranspordiga 40%, ühel kuni kolmel päeval nädalas 26%, üksikutel kordadel kuus 16% ning harvem kui korra kuus 13% põhjatallinlastest. Üldse ei kasuta ühistransporti vaid 6% Põhja-Tallinna täisealisest elanikkonnast¹.
- ✓ Autoga liigub iga päev või enamustel nädalapäevadel 35%, ühel kuni kolmel päeval nädalas 24%, mõned korrad kuus 21%, sellest harvemini 9% ning üldse mitte 11% põhjatallinlastest.
- ✓ 78% Põhja-Tallinna elanikest on kindlasti või pigem seisukohal, et autode parkimiskohtade hulk Põhja-Tallinnas ei tohiks väheneda. Samas arvab kokku kolmveerand elanikkonnast, et Põhja-Tallinna tänavaruumis oleks kindlasti või pigem vaja suurendada roheluse hulka.
- ✓ 63% põhjatallinlastest on kindlasti või pigem arvamusel, et Põhja-Tallinnas oleks vaja rohkem kiireid ühistranspordi ühendusi ning 58% elanikest leiab, et sealses liikluses ja linnaruumis on liiga palju autosid.
- ✓ 76% Põhja-Tallinna elanikest leiavad, et ühistranspordi peatused on nende jaoks piisavalt kodu lähedal ning 22% jaoks see nii ei ole.
- ✓ Põhja-Tallinna täisealisest elanikkonnast 60% on teadlik, kuhu ja kuidas Pelguranda uut trammiteed planeeritakse, 33% on uuest trammiteest kuulnud, kuid pole sellega täpsemalt kursis ning 8% pole sellest üldse midagi kuulnud.
- ✓ 57% Põhja-Tallinna elanikest peab uut trammiteed Pelguranna suunal Põhja-Tallinna transpordiühenduste parandamiseks täiesti või pigem vajalikuks, neljandiku elanike jaoks on see täiesti ebavajalik ja kümnendikule pigem ebavajalik.
- ✓ 51% põhjatallinlastest ei nõustu (pigem või üldse) sellega, et uus trammiühendus aitaks vähendada autode hulka Põhja-Tallinna liikluses. Autode hulga vähenemisse uue trammiühenduse lisandudes usub 14% ning neljandik arvab, et see pigem võib nii olla.
- ✓ Sagedasemale ühistranspordiga liikumisele aitaksid põhjatallinlaste arvates enim kaasa paremad ühistranspordi ühendused, tihedam ja paremini ajastatud ühistranspordi graafik ning mugavam, puhtam ja turvalisem ühistransport.
- ✓ Iganädalaselt ühistranspordiga liikujad toetavad harvem ühistransporti kasutajatest rohkem tänavaruumis roheluse hulga suurendamist, näevad sagedamini vajadust suurema hulga kiirete ühistranspordi ühenduste ja uue Pelguranna suunalise trammitee järele ning arvavad enam, et Põhja-Tallinnas on liiga palju autosid.

¹ Siin ja edaspidi on tulemuste osakaalud ümmardatud ja seetõttu võib summa moodustada üle või alla 100%.

UURINGU TAUST

Norstat Eesti AS viis 2025. aasta märtsis ja aprillis Tallinna Strateegiakeskuse tellimusel Põhja-Tallinna elanike seas läbi küsitluse, mille eesmärk oli saada ülevaade Põhja-Tallinna liikumisvõimaluste ja Pelguranna trammitee vajalikkusega seotud teemadest.

Uuringu tulemuste analüüsi teostas Eesti Uuringukeskus OÜ.

Käesolev raport annab ülevaate uuringu peamistest tulemustest ning teeb tulemuste põhjal kokkuvõtte.

VALIM JA KÜSITLUSMETOODIKA

Küsitlus viidi läbi Põhja-Tallinna linnaosa 18–aastaste ja vanemate elanike seas kombineeritud meetodil veebi- ja telefoniküsitlusena ajavahemikul 26.03 – 02.04.2025. Telefoniküsitlus leidis aset 26.03–27.03 ja veebiküsitlus 27.03–02.04. Intervjuud toimusid vastavalt vastaja emakeelele kas eesti- (47%) või venekeelsena (53%).

Veebiküsitlus

Veebiküsitlus viidi läbi Norstat Eesti veebipaneelis. Norstati veebipaneeli kuulub professionaalsete standardite järgi värvatud 26 500 vastajat, kes on kutsutud juhuslikkuse alusel teistest uuringutest (peamiselt telefoniküsitlustest), tagades erinevate sotsiaaldemograafiliste gruppide esindatuse veebiuuringute valimis ning andmete kõrge kvaliteedi. Veebipaneeli värbamise ja haldamise protsesside aluseks on kvaliteedistandardid ISO 9001 ja ISO 20252:2019.

Veebiintervjuud viidi läbi Norstati veebipaneeli liikmete hulgas. Küsitluskeskkond on turvaline, tagab vastuste konfidentsiaalsuse ja välistab korduva ankeedi täitmise sama vastaja poolt. Samuti on see kohandatud töötama igas seadmes, sh nutitelefonis.

Veebiuuring algas uuringukutse ja küsimustiku jagamisel panelistiga. Kutsete saajate valik tehti juhusliku loosimise teel sihtrühma seas, aga panelistil oli alati võimalus uuringust mitte osa võtta. Esimeses kutsete laines saadeti kutse valimile, mille koosseis peegeldab võimalikult täpselt kogu sihtrühma, võttes arvesse sugu, vanust ja elukoha piirkonda. Seejärel saadeti täiendavad kutsete lained, keskendudes vähem aktiivsetele rühmadele (nt nooremapoolsed mehed), et suurendada nende osalemist. Selline lähenemine aitas tagada, et lõplik uuringu valim oleks Põhja-Tallinna elanikkonna suhtes esinduslik.

Vastajatele saadeti e-postile personaalne link programmeeritud küsimustiku aadressiga veebis, mis välistas korduvvastamise ühe isiku poolt. Kui kõigile küsimustele oli vastatud ja vastused kinnitatud, sulgus küsimustik ning teist korda seda kasutada ei saanud. Kui vastajal jäi mingil põhjusel küsimustik pooleli, siis oli tal võimalus jätkata küsitlusperioodi jooksul küsimustikule vastamist sealt, kus ta pooleli jäi. Kogu protsessi juhtis projektijuht, kasutades spetsiaalset uuringute tarkvara. Küsimustikku oli võimalik täita nii arvutist kui ka teistest nutiseadmetest.

Uuringu käigus tehti meeldetuletusi osadele vastajatele kaks ja osadele kolm korda, vastavalt sellele, keda oli vastavalt seatud kvootidele puudu, kuid peamiselt 18–39-aastastele ja muule rahvusele.

Telefoniküsitlus

Telefoniintervjuud viidi läbi Norstat Eesti telefoniküsitluse keskkonnas. Norstatis tehnoloogia toel läbi viidavad telefoniküsitlused (*Computer Assisted Telephone Interviewing, CATI*) võimaldavad saavutada juhuvalimeid, tagada erinevate sotsiaaldemograafiliste gruppide esindatuse ning andmete kõrge kvaliteedi. Varasema programmeerimise tulemusena lisati

juhuvalimi meetodil telefonipaneelist saadud telefoninumbrid automaatselt küsitlussüsteemi. Küsitleja helistas intervjueritavale, tutvustas, kust ta helistab, ja rääkis uuringu taustast. Seejärel palus küsitleja intervjueritavalt nõusolekut uuringule vastamiseks. Nõusoleku korral sai uuringule vastata kohe või lepidi kokku vastamiseks sobivam aeg. Kui vastaja nõustus kohe vastama, siis küsitleja jälgis küsimuste esitamisel eelprogrammeeritud ankeeti. Kui vastaja ei saanud mõnest küsimusest aru, siis küsitleja ei selgitanud küsimust oma sõnadega, vältimaks suunamise ohtu, vaid kordas alati küsimust, paludes vastajal anda vastus nii, nagu vastaja küsimusest aru saab. Küsitleja lisas intervjuu ajal vastused ankeeti ja andmed jooksid automaatselt süsteemi. Kogu statistika kõne tulemi kohta (läbi viidud intervjuud, keeldumised, vastamata kõned, mittetoimivad numbrid jne) talletati.

Telefoniküsitluses kasutati numbreid Norstat Eesti CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing) andmebaasist, kus eelnevalt on telefoninumbrid juhuslikult genereeritud RDD (random digital dialing) meetodil. See on eelvärvatud vastajatega numbribaas, kus on juures ka vastajate taustainfo (elukoht, sugu, vanus), mis võimaldab uuringusse sobivaid sihtrühmi täpsemalt kaasata.

Norstati telefonikeskuses töötab 40 telefoniküsitlejat, kes saavad pidevat lisaväljaõpet kaasaegsete IT-lahenduste kasutamiseks ja kõrge kvaliteedistandardi hoidmiseks. Vastajaga isikliku kontakti saavutamine aitab tõsta keeruliste uuringute andmekvaliteeti. Kvaliteedistandardi tagamiseks teostatakse telefoniuuringutele regulaarseid kvaliteedikontrolle. Kontrollitakse minimaalselt 10% kogu intervjuudest.

Küsitluses osales kokku 300 vastajat (tabelid 1, 2).

Veebiküsitlusele kutsuti vastama 1205 vastajat ning telefoniuuringus võeti kokku ühendust 1080 potentsiaalse vastajaga. Telefoniintervjuu vastamise mediaanpikkus oli 8 minutit ja veebiküsitlusel 4 minutit. Vastamismäär oli veebiküsitluses 28% ja telefoniküsitluses 6%²

Tabel 1. Veebiküsitluse statistika (N)

Vastas uuringule lõpuni	240
Ei kuulunud sihtgruppi	294
Ei sobinud kvoodi tõttu vastama	48
Alustati küsitlust, ei vastanud lõpuni	17
Ei avanud uuringut	606

² Vastamismäära arvutamisel pole arvestatud jaotustega “ei kuulunud sihtgruppi”, „ei sobinud kvoodi tõttu vastama“, “keekebarjäär” ja “füüsiliselt/vaimselt pole võimeline vastama”. Kuna need isikud ei saanudki vastata, ei käsitletud seda keeldumisena.

Tabel 2. Telefoniküsitluse statistika (N)

Intervjuu viidi läbi	60
Ei kuulunud sihtgruppi	114
Ei olnud kättesaadav, ei vastanud kõnele	317
Number ei olnud kasutusel	77
Alustati küsitlust, ei vastanud lõpuni	28
Keeldus osalemast/ei saanud osaleda, põhjused:	484
<i>Vastajal ei ole aega, liiga pikk intervjuu</i>	47
<i>Põhimõtteliselt keeldub intervjuust</i>	20
<i>Ei soovi osaleda/teema ei paku huvi</i>	54
<i>Vastaja hinnangul ei kuulu sihtrühma</i>	267
<i>Vastaja lõpetas kõne, põhjus teadmata</i>	60
<i>Ei saanud hetkel/antud perioodil suhelda (puhkusel, välismaal jm)</i>	8
<i>Füüsiliselt/ vaimselt pole võimeline vastama</i>	13
<i>Keelebarjäär</i>	15
Kokku	1080

Valimi kujunemisel on võetud arvesse Põhja Tallinna linnaosa (tabel 3) elanikkonna proportsioonidele vastavust vanuse, soo ja rahvuse lõikes.

Saadud küsitlustulemi ja statistilise mudeli võrdlemisel ilmnenu erisuste vähendamiseks arvutati välja kaal vastavalt sotsiaal–demograafiliste tunnuste jaotusele (vanus, sugu, rahvus). Sotsiaaldemograafiliste tunnuste mudeli koostamisel on kasutatud Statistikaameti 2023. aasta rahvastiku andmeid.

Tabel 3. Põhja-Tallinna üldpopulatsiooni kaalumata ja kaalutud valim

Kokku	Üldkogum		Kaalutud valim		Kaalumata valim	
	N	%	N	%	N	%
	51711	100	300	100	300	100
Naised						
18-39	9825	19	58	19	61	20
40-59	8791	17	52	17	51	17
60 ja vanemad	9308	18	53	18	51	17
Mehed						
18-39	9825	19	56	19	53	18
40-59	8791	17	51	17	51	17
60 ja vanemad	5171	10	30	10	33	11
Rahvus						
Eestlased kokku	25338	49	147	49	149	50
Muud rahvused kokku	26373	51	153	51	151	50

ANDMETE ANALÜÜS

Käesoleva uuringu tulemused on laiendatavad Põhja-Tallinna vähemalt 18-aastasele elanikkonnale, sealjuures jääb maksimaalse valimivea suurus 95-protsendisel usaldusnivool $\pm 5,64\%$ piiridesse (väiksemate alagruppide vaatlemisel võib viga olla suurem).

Statistilist olulisust mõõdeti Hii-ruut testidega lähtuvalt sisulisest otstarbekusest taustatunnustest vanusegruppide ja ühistranspordi kasutamise sageduse lõikes ning raportis on välja toodud vaid need erinevused, mis osutusid statistiliselt olulisteks ning mida saab seega laiendada ka üldkogumile.

Analüüsis on jaotatud vastajad vanuse järgi kaheks grupiks: „kuni 39-aastased“ ning „40-aastased ja vanemad“. Ühistranspordiga sõitjad jaotuvad iganädalasteks ja harvem või üldse mitte ühistranspordiga sõitjateks. Võrreldavates alagruppides on jagatud vastuste jaotus kaheks: „nõus“ („täiesti nõus“ + „pigem nõus“) ja „ei ole nõus“ („pigem ei ole nõus“ + „üldse ei ole nõus“).

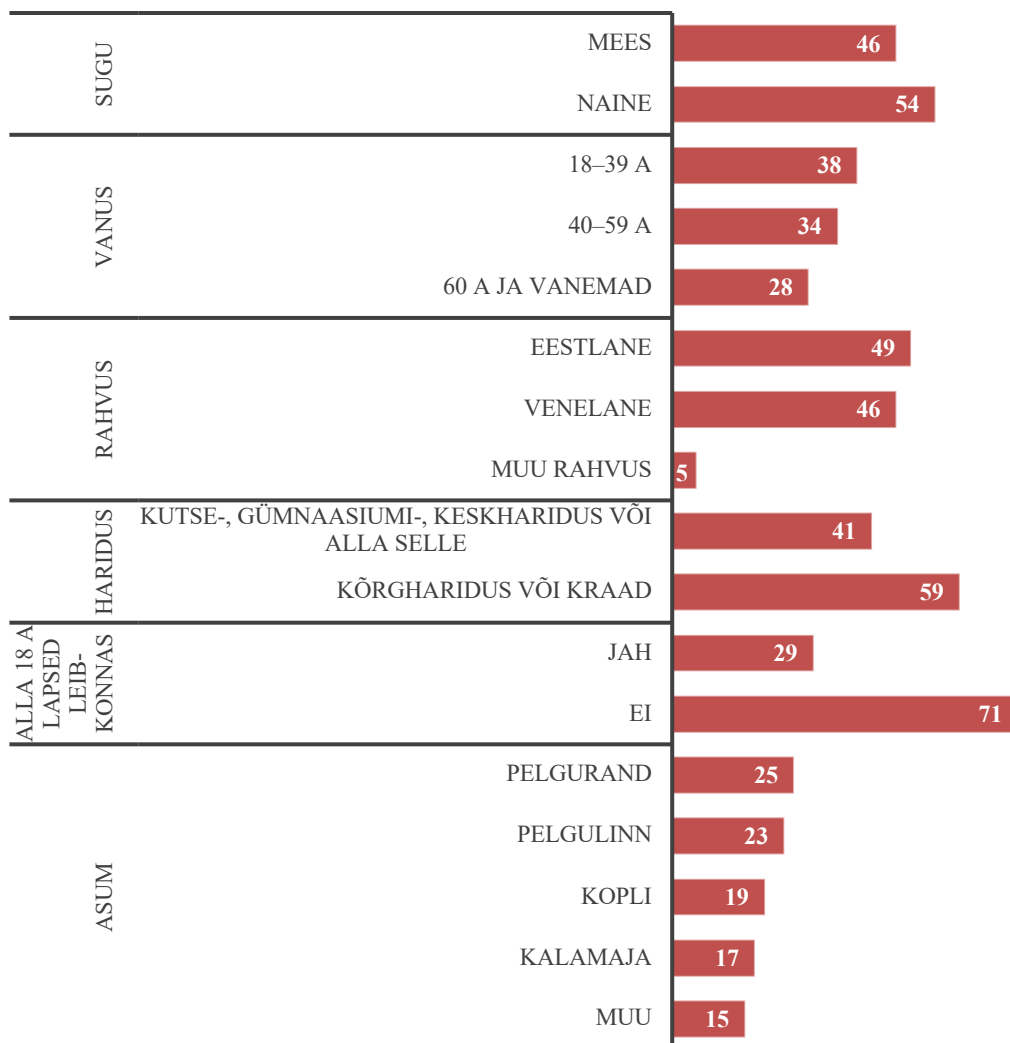
Andmete analüüsimiseks kasutati statistikaprogramme SPSS ja MS Excel.

Käesolevas raportis on tulemused illustreeritud jooniste ja tabelitena. Joonistel ja tabelites toodud andmed on ümmardatud arvutiprogrammide poolt ja seetõttu võib ridade või veergude summa moodustada kohati üle või alla 100%.

Jooniste allkirjades on välja toodud valimi vastajate arvud.

VASTAJA PROFIIL

Joonis 1 annab ülevaate uuringus osalenute üldistest sotsiaal–demograafilistest näitajatest.

Joonis 1. Vastaja profiil sotsiaaldemograafiliste tunnuste kaupa (% , n=300).

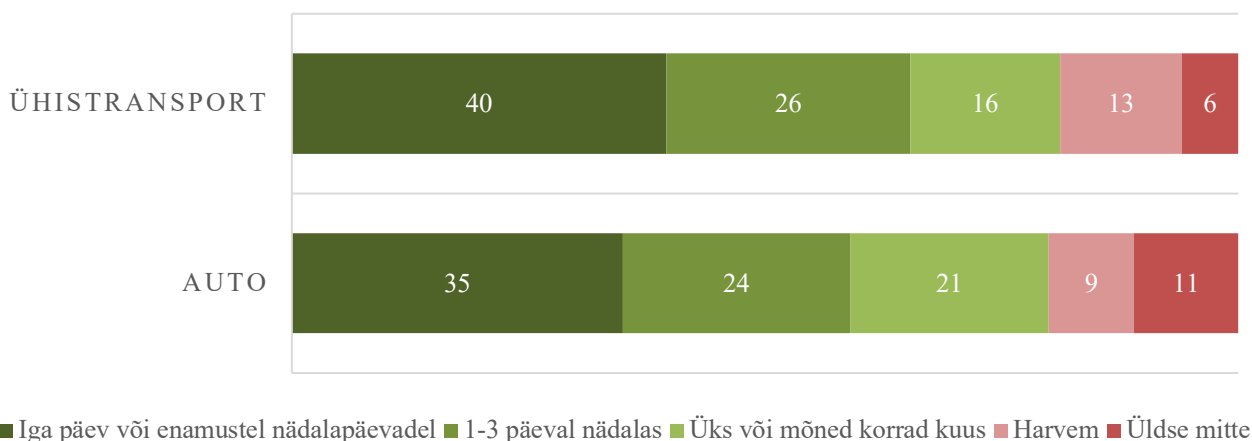
TULEMUSED

1. Ühistranspordi ja autoga liikumise sagedus

Esmalt uuriti põhjatallinlastelt, kui tihti kasutavad nad tavaliselt liikumiseks ühistransporti ja autot. Auto kasutamisenä käsitleti sealjuures nii juhtimist kui kaassõitjana reisimist.

Tulemustest selgus, et Põhja-Tallinna täisealised elanikud kasutavad tavapäraselt sagedamini ühistransporti kui autot (joonis 2). Igapäevaselt või enamustel nädalapäevadel liigub ühistranspordiga 40%, ühel kuni kolmel päeval nädalas 26%, üksikudel kordadel kuus 16% ning harvem kui korra kuus 13%. Üldse ei kasuta ühistransporti vaid 6% Põhja-Tallinna täisealisest elanikkonnast.

Autoga liigub iga päev või enamustel nädalapäevadel veidi üle kolmandiku, ühel kuni kolmel päeval nädalas pea neljandik, mõned korrad kuus ligi viiendik ning nii sellest harvemini kui ka üldse mitte ligi kümnendik põhjatallinlastest.

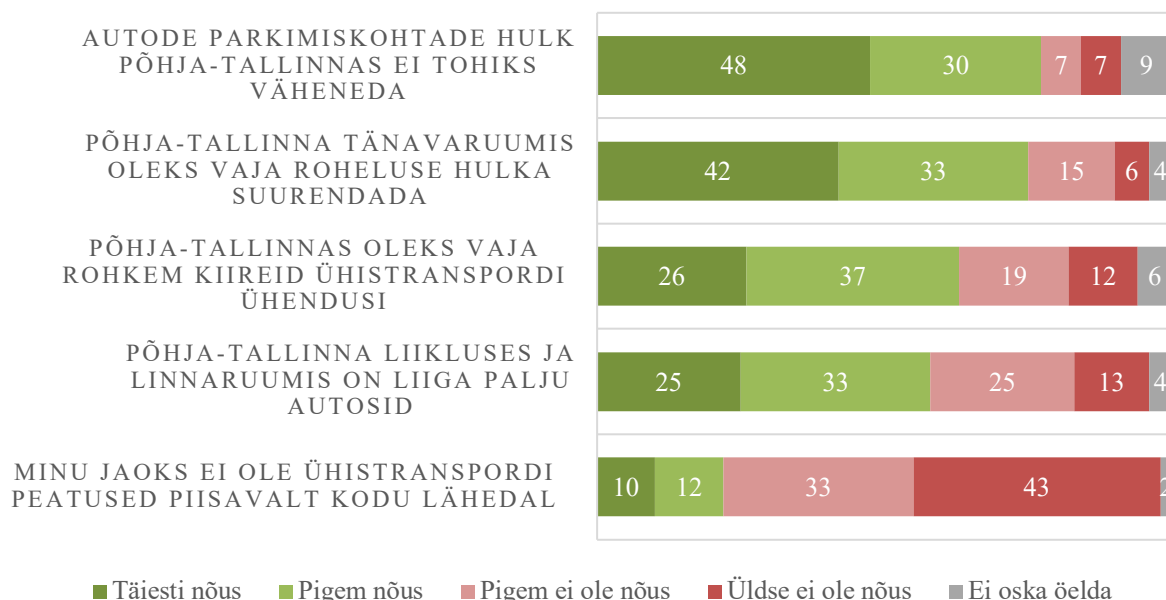
Joonis 2. Tavapärane ühistranspordi ja autoga liikumise sagedus (% , n=300).

Ühistranspordi ja auto tavapärasel kasutamisel ei esinenud (statistiliselt) olulisi erinevusi vanusegruppide kaupa.

2. Hinnangud Põhja-Tallinna liikumisvõimalustele ja linnaruumile

Vaatamata sellele, et ühistranspordiga liigeldakse Põhja-Tallinnas sagedamini kui autoga, on pea pooled elanikud kindlalt veendunud ning 30% pigem seisukohal, et autode parkimiskohtade hulk Põhja-Tallinnas ei tohiks väheneda (joonis 3). Samal ajal arvab kokku kolmveerand elanikkonnast, et Põhja-Tallinna tänavaruumis oleks kindlasti või pigem vaja suurendada roheluse hulka. Seega soovivad elanikud näha linnaruumis rohkem rohelist, kuid mitte parkimiskohtade arvelt.

Neljandik põhjatallinlastest on aga veendunud ning kolmandik või veidi enam pigem arvamusel, et Põhja-Tallinnas oleks vaja rohkem kiireid ühistranspordi ühendusi ning sealses liikluses ja linnaruumis on liiga palju autosid. 76% Põhja-Tallinna elanikest leiavad, et ühistranspordi peatused on nende jaoks piisavalt kodu lähedal ning 22% jaoks see nii ei ole.

Joonis 3. Nõustumine väidetega: Põhja-Tallinna liikumisvõimalused ja linnaruum (% , N=300)

Kuni 39-aastased põhjatallinlased on 40-aastaste ja vanematega võrreldes sagedamini seisukohal, et linnaosa tänavaruumis peaks suurendama roheluse – puude, põõsaste, teeäärsete murualade – hulka (85% vs 69%). Seevastu 40-aastaste ja vanemate Põhja-Tallinna elanike seas on noorematega võrreldes enam neid, kelle hinnangul ei tohiks autode parkimiskohtade hulk Põhja-Tallinnas väheneda (85% vs 64%).

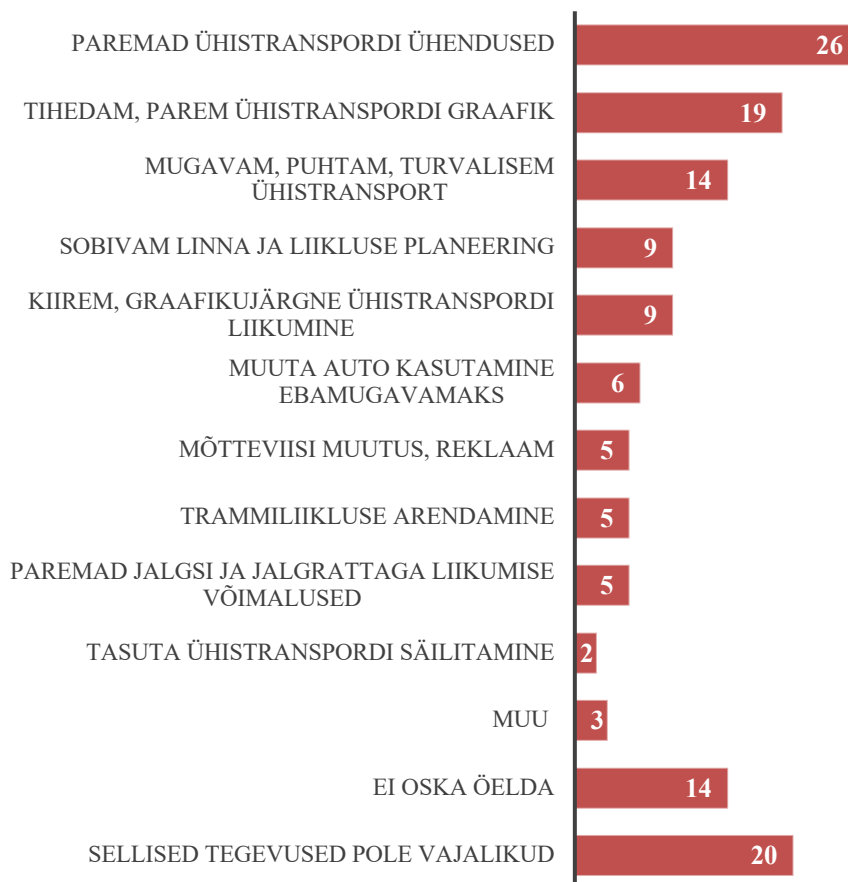
Iganädalaselt ühistranspordiga liikuvad põhjatallinlased toetavad harvem ühistranspordi kasutajatest enam tänavaruumis roheluse hulga suurendamist (81% vs 65%) ning arvavad sagedamini, et Põhja-Tallinna liikluses ja linnaruumis on liiga palju autosid (66% vs 45%). Samuti leiavad nad enam, et Põhja-Tallinnas oleks vaja rohkem kiireid ühistranspordi ühendusi

(68% vs 54%). Põhjatallinlased, kes iga nädal ühistransporti ei kasuta, pooldavad seevastu enam seisukohta, et autode parkimiskohtade hulk Põhja-Tallinnas ei tohiks väheneda (90% vs 70%).

3. Ühistranspordiga liikumise soodustamine

Avatud vastusena said uuringus osalenud põhjatallinlased tuua välja, mida on nende arvates vaja teha selleks, et kohalikud elanikud auto kasutamist vähendaks ja rohkem ühistranspordiga sõidaks. Vastused on koondatud joonisele 4.

Enim arvati, et auto kasutamise vähendamisele ja sagedasemale ühistranspordiga liikumisele aitaksid kaasa paremad ühistranspordi ühendused, tihedam ja paremini ajastatud ühistranspordi graafik ning mugavam, puhtam ja turvalisem ühistransport. Viiendik põhjatallinlastest on aga seisukohal, et sellised tegevused pole vajalikud ning sobiva transpordi valik võiks jääda igaühe enda otsustada.

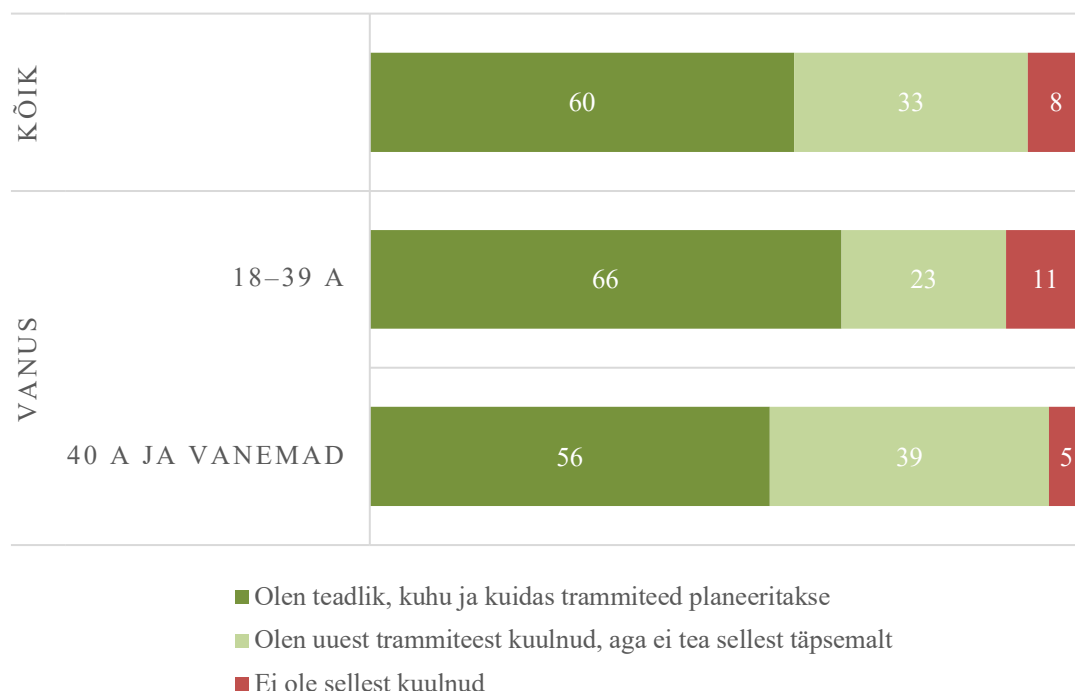

Joonis 4. Hinnangud vajalikele tegevustele, et vähendada auto kasutamist ja suurendada ühistranspordiga liikumist (% , mitu vastust, N=300)

4. Pelgulinna trammitee – teadlikkus ja hinnangud

Põhja-Tallinna täisealisest elanikkonnast 60% on teadlik, kuhu ja kuidas Pelguranda uut trammiteed planeeritakse, kolmandik on küll uuest trammiteest kuulnud, kuid pole sellega täpsemalt kursis ning 8% pole sellest üldse midagi kuulnud (joonis 5).

Uuest planeeritavast trammiliinist teadlikkuse osas esineb märkimisväärsed vanusegruppide vahelisi erinevusi. Kuni 39-aastaste põhjatallinlaste hulgas on 40-aastaste ja vanemate elanikega võrreldes enam nii neid, kes on plaanitava trammiteega hästi kursis, kui ka mõnevõrra enam sellest täiesti teadmatuses olijaid. Iganädalaselt ja harvemini ühistransporti kasutavate põhjatallinlaste teadlikkus uuest trammiteest oluliselt ei erinenud.

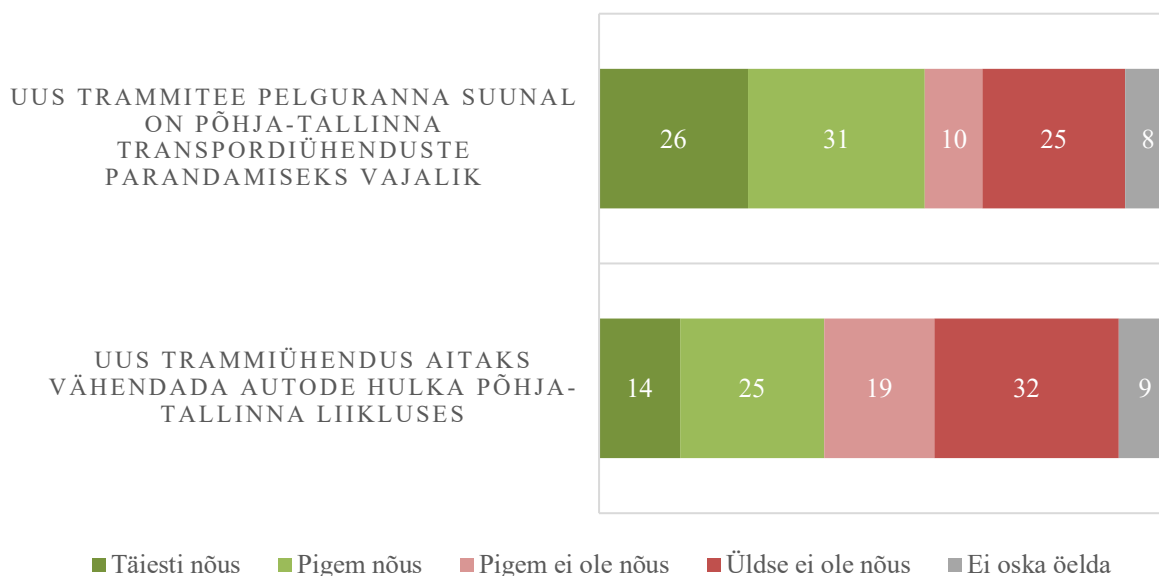
Joonis 5. Teadlikkus Pelguranna uue trammitee rajamisest (% , n=300)

57% Põhja-Tallinna elanikest peab uut trammiteed Pelguranna suunal Põhja-Tallinna transpordiühenduste parandamiseks täiesti või pigem vajalikuks, samas neljandiku elanike jaoks on see täiesti ebavajalik ja kümnendikule pigem ebavajalik (joonis 6).

51% põhjatallinlastest ei nõustu (pigem või üldse) sellega, et uus trammiühendus aitaks vähendada autode hulka Põhja-Tallinna liikluses. Autode hulga vähenemisse uue trammiühenduse lisandudes usub 14% ning neljandik arvab, et see pigem võib nii olla.

Kuni 39-aastased põhjatallinlased peavad uut trammiteed 40-aastaste ja vanemate elanikega võrreldes sagedamini vajalikuks (väitega pigem või täiesti nõus 68% vs 50%) ning usuvad ka enam, et uus trammiühendus vähendaks autode hulka linnaosas (49% vs 34%).

Uut trammiteed Pelguranna suunal peavad Põhja-Tallinna transpordiühenduste parandamiseks vajalikuks enam igapäevased kui harvem või üldse mitte ühistranspordi kasutajad (62% vs 48%).

Joonis 6. Nõustumine väidetega: Pelguranna uue trammitee rajamine (% , n=300)